

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 03 . 02. 2005r.

RKT-61- 108/04/AD

Decyzja Nr RKT- 03/2005

Na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68), po rozpatrzeniu odwołania Wyższej Szkoły Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej od punktu I 3, II 2 i IV w zakresie dotyczącym postanowienia określonego punkcie I 3 Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30. 12. 2004r. Nr RKT-72/2004,

–w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
zmienia się w/w Decyzję Nr RKT-72/2004 w następującym zakresie:

1). punkt I 3 w ten sposób, że nadaje się mu brzmienie –

„ III A

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zm.) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej, ul. Gen. Sikorskiego 4, 43 – 300 Bielsko – Biała,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23 d w związku z art. 23 a ust. 1 i 2 w/w ustawy stwierdza się, że **praktyka** polegająca na stosowaniu przez Wyższą Szkołę Ekonomiczno – Humanistyczną następujących postanowień wzorców umów:

„§ 11 Regulaminu odpłatności za studia z 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej: „W przypadkach nieregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz”.

nie narusza zbiorowych interesów konsumentów”.

2). punkt II 2 w ten sposób, że nadaje się mu brzmienie-

„III B

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zm.) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w

sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej, ul. Gen. Sikorskiego 4, 43 – 300 Bielsko – Biała,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23 d w związku z art. 23 a ust. 1 i 2 w/w ustawy stwierdza się, że **praktyka** polegająca na stosowaniu przez Wyższą Szkołę Ekonomiczno – Humanistyczną następujących postanowień wzorców umów:

„§ 11 *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej*: „W przypadkach nieregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz”.

nie narusza zbiorowych interesów konsumentów”.

3). punkt IV decyzji w ten sposób, że nadaje się mu brzmienie –

„Na podstawie art. 23c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zm.) oraz stosowanie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej, ul. Gen. Sikorskiego 4, 43 – 300 Bielsko – Biała,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej, ul. Gen. Sikorskiego 4, 43 – 300 Bielsko – Biała, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, polegające na zaniechaniu stosowania postanowień zawartych w §3 ust. 1, § 4 ust. 2, § 5 ust. 4, § 7 ust. 6 oraz §9 ust. 2 *Regulaminu odpłatności za studia z 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej*, poprzez zaprzestanie wykorzystywania treści przedmiotowych postanowień w Regulaminie odpłatności za studia.”

Uzasadnienie

W dniu 27. 07. 2004r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym), z urzędu wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające (RKT – 61-87/04/AD) mające na celu wstępne ustalenie, czy Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej, ul. Gen. Sikorskiego 4, 43 – 300 Bielsko – Biała, poprzez sposób pobierania opłat za studia, określony w *Regulaminie odpłatności z dnia 7 maja 2003r w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej* (zwanym także *Regulaminem odpłatności z 2003r.*) stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 23 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwanej dalej ustawą antymonopolową).

W wyniku analizy zebranego w trakcie powyższego postępowania materiału dowodowego, organ antymonopolowy w dniu 15. 09. 2004r. wszczął z urzędu przeciwko Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku z podejrzeniem podejmowania przez w/w przedsiębiorcę bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy antymonopolowej. Dnia 30. 12. 2004r. wydano Decyzję Nr RKT-72/2004 (zwana dalej Decyzją), w której uznano za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów posługiwanie się następującymi postanowieniami *Regulaminu odpłatności za studia z 10 maja*

2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej (zwanego dalej *Regulaminem odpłatności z 2004r.*):

1. a). § 3 ust. 1: „Niezachowanie terminu płatności czesnego powoduje naliczenie kar umownych w wysokości 1% od zaległej kwoty czesnego za każdy dzień zwłoki, liczonych od dnia dziesiątego miesiąca, w którym miało być uiszczono czesne”.
 - b). § 4 ust. 2: „W przypadku niezachowania terminów płatności ustalonych w ust. 1 stosuje się naliczanie kar umownych w wysokości 1% od należnej kwoty za każdy dzień zwłoki.”
 - c). § 5 ust. 4: „Niezachowanie terminu płatności, o którym mowa w ust. 3 powoduje naliczanie kar umownych w wysokości 1% od należnej kwoty za każdy dzień zwłoki”.
 - d). § 7 ust. 6: „Niedotrzymanie terminu płatności wskazanego w poprzednim punkcie skutkuje naliczaniem kar umownych w wysokości 1% od zaległej kwoty opłaty wpisowej za każdy dzień zwłoki, liczonych od następnego dnia po upływie terminu”.
2. § 9 ust.2: „Student, który nie rozliczył indeksu i karty zaliczeniowo – egzaminacyjnej w terminie ustalonym przez Dziekana – zobowiązany jest uiścić – w ciągu 14 dni po upływie tego terminu – karę w wysokości, która zostanie podana do wiadomości studentów przed rozpoczęciem danego roku akademickiego. Kary z w/w tytułu mogą być przeznaczone na pomoc socjalną dla studentów WSEH. Decyzję w tej sprawie podejmuje Kanclerz w porozumieniu z Kolegium Uczelni”.
3. § 11: „W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz”.

Jednocześnie organ antymonopolowy nakazał Przedsiębiorcy, na mocy punktu IV w/w Decyzji, zaniechanie posługiwania się powyżej wymienionymi zapisami. W Decyzji stwierdzono również, że stosowanie poniższych postanowień *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej* stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz stwierdzono zaniechanie stosowania tej praktyki z dniem 01. 10. 2004r.:

1. a). § 3 ust. 1: „Niezachowanie terminu płatności czesnego płatnego miesięcznie powoduje naliczenie kar umownych w wysokości 1 % od zaległej kwoty czesnego za każdy dzień zwłoki, liczonych od dnia dziesiątego miesiąca, w którym miało być uiszczono czesne.
 - b).§ 5 ust. 2: „w przypadku niezachowania terminów płatności ustalonych w ust. 1 (tj. terminów odnoszących się do wnoszenia opłat za urlop długoterminowy), stosuje się naliczanie kar umownych w wysokości 1% od należnej kwoty za każdy dzień zwłoki”.
 - c). § 6 ust. 4 : „Niezachowanie terminu płatności za zajęcia uzupełniające powoduje naliczanie kar umownych wysokości 1% od należnej kwoty za każdy dzień zwłoki”.
 - d). § 8 ust. 6: „Niedotrzymanie terminu płatności wskazanego w poprzednim punkcie (tj. terminie podanym w zawiadomieniu o przyjęciu do Uczelni) skutkuje naliczaniem kar umownych w wysokości 1% od zaległej kwoty opłaty wpisowej za każdy dzień zwłoki, liczonych od następnego dnia po upływie terminu”.
2. § 12 „W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz”.

W punkcie III Decyzji Nr RKT-72/2004 stwierdzono, iż posługiwanie się poniżej wskazanymi klauzulami nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów:

- 1). § 2 ust. 4 *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej*: „Wysokość czesnego może wzrosnąć corocznie maksymalnie o 20%. Decyzję w tej sprawie podejmuje Kanclerz w porozumieniu z Założycielem i ogłasza ją przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń”.
- 2). § 8 ust. 4 *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej*: „Oplata wpisowa nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji kandydata z nauki w Uczelni, nie podlega też zaliczeniu na poczet czesnego”.
- 3). § 2 ust.7 *Regulaminu odpłatności za studia z 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej*: „Wysokość czesnego może wzrosnąć corocznie maksymalnie o 20%. Decyzję o podwyższeniu czesnego podejmuje Kanclerz w porozumieniu z Założycielem i ogłasza ją przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń”.
- 4). § 7 ust. 4 *Regulaminu odpłatności z 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej*: „Oplata wpisowa nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji kandydata z nauki w Uczelni, nie podlega też zaliczeniu na poczet czesnego”.

Od w/w Decyzji, dnia 17.01. 2005r., Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej wniosła odwołanie w zakresie uznania za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na posługiwaniu się przez Szkołę postanowieniem § 11 *Regulaminu odpłatności za studia z dnia 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku - Białej* o treści: „W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz” oraz w zakresie, w jakim nakazano zaniechania posługiwania się przedmiotowym zapisem. Z literalnego brzmienia odwołania od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30. 12. 2004r. wynika, iż dotyczy ono jedynie punktów I 3 oraz IV w/w Decyzji. Jednakże z uzasadnienia do przedmiotowego odwołania wynika, iż podważono zasadność uznania za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie polegające na posługiwaniu się w stosunkach z konsumentami zapisem o wyżej przytoczonej treści, na mocy którego przyznaje się Kanclerzowi Szkoły prawo do podejmowania decyzji w przypadkach nieuregulowanych wyraźnie w regulaminie odpłatności. Identyczne postanowienie Uczelnia zawarła także w § 12 *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej*, o którym mowa w punkcie II 2 Decyzji Nr RKT-72/2004. W związku z powyższym należy uznać, iż Przedsiębiorca odwołał się od Decyzji w zakresie objętym punktami I 3, II 2 i IV tej Decyzji.

Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna podniosła zarzut, iż specyfika działalności polegającej na świadczeniu usług edukacyjnych powoduje, że nie ma możliwości precyzyjnego określenia wszystkich sytuacji, które mogą wystąpić w praktyce, np. sprawy wynikające z udzielenia studentowi urlopu dziekańskiego, przenoszenia się z innej uczelni, czy wyrównywania różnic programowych. Koniecznym zatem jest wskazanie organu, który będzie właściwym do rozpatrzenia powyższych spraw. W związku z tym, iż zgodnie z zapisami Statutu Szkoły, za politykę finansowo – ekonomiczną odpowiada Kanclerz Szkoły, działania w w/w szczególnych przypadkach podejmuje także Kanclerz. Jednocześnie zauważono, iż istnieje procedura odwoławcza od decyzji podejmowanych przez Kanclerza. W takich przypadkach studenci mogą wnieść podanie do Założyciela Uczelni. W Szkole działa

także Komisja ds. Czesnego, która rozpatruje podania studentów dotyczące kwestii czesnego np. jego rozłożenia na raty, odroczenia terminów płatności. Od decyzji Komisji przysługuje odwołanie.

Po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i zarzutów odwołania Wyższej Szkoły Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej, organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeśli Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna odwołanie od decyzji za słuszne, może – nie przysyłając akt sądowi – uchylić albo zmienić swoją decyzję w całości lub w części, o czym bezzwłocznie powiadamia stronę, przysyłając jej nową decyzję, od której stronie przysługuje odwołanie. Na mocy przedmiotowego zapisu zmiana lub uchylenie decyzji organu antymonopolowego może nastąpić w drodze wydania nowej decyzji, bez przekazywania sprawy do rozpatrzenia sądowi.

1). Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej odwołała się od Decyzji Nr RKT 72-2004 w zakresie, w jakim uznano posługiwanie się postanowieniem o treści: „W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz” za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz nakazano zaniechanie posługiwania się przedmiotowym postanowieniem.

Literalne brzmienie przytoczonego zapisu może prowadzić do konkluzji, że Kanclerz jest uprawniony do podejmowania uznaniowych decyzji w każdej sprawie dotyczącej kwestii finansowych, w przypadkach nieuregulowanych w regulaminie odpłatności stosowanym w Szkole. Uwzględniając fakt, iż wszystkie opłaty, do wnoszenia których zobowiązani są studenci, wymienione zostały w *Regulaminie odpłatności z 10. 05. 2004r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej*, nie będzie możliwe nałożenie na konsumentów innych ciężarów finansowych niż wskazane w w/w dokumencie. Kanclerz w drodze decyzji rozstrzyga indywidualne przypadki, w których zaistnieje wątpliwość, jakie rozstrzygnięcie powinno zostać przyjęte w oparciu o zapisy Regulaminu odpłatności z 2004r. w konkretnej sytuacji, która nie została wprost uregulowana w w/w dokumencie. Od decyzji Kanclerza przysługuje odwołanie do Założyciela, co zapewnia studentom wpływ na podejmowane rozstrzygnięcia. Ponadto postanowienia wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerami 27 („w sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie, decyzje podejmuje Zarząd EFB w drodze uchwały”), 37 („W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej Umowie decyzje podejmuje Prestiż w formie zarządzenia”), 46 („W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej Umowie, decyzję podejmuje „InCo” w formie zarządzenia”) i 52 („W sytuacjach nie przewidzianych w niniejszej Umowie decyzje podejmuje PGK Kredyt w formie zarządzenia”), na podobieństwo do których powołano się w Decyzji Nr RKT-72/2004, stosowane były przez podmioty świadczące usługi finansowe. Odmienność charakteru umów o świadczenie usług edukacyjnych od specyfiki umów z zakresu usług finansowych powoduje, iż pomimo literalnego podobieństwa postanowienia stosowanego przez Uczelnię i wszystkich powołanych powyżej zapisów, należy uwzględnić odmienne warunki świadczenia obu rodzajów usług.

W świetle powyższego należy zważyć, iż posługiwanie się przez Uczelnię zapisem przyznającym Kanclerzowi kompetencję do podejmowania decyzji w sprawach, które nie zostały wyraźnie uregulowane postanowieniami *Regulaminu odpłatności* nie stanowi praktyki godzącej w zbiorowe interesy konsumentów, co na mocy art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie

konkurencji i konsumentów, uzasadnia zmianę Decyzji Nr RKT-72/2004 w punkcie I 3, zgodnie z argumentacją podniesioną przez Przedsiębiorcę w odwołaniu.

2). Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej odwołała się od Decyzji Nr RKT 72-2004 w zakresie, w jakim uznano posługiwanie się postanowieniem *Regulaminu odpłatności za studia z 07. 05. 2003r. w Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej* o treści: „W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie decyzje podejmuje Kanclerz”, o czym mowa w punkcie II 2 Decyzji Nr RKT-72/2004.

W przypadku niniejszego zapisu należy odwołać się do argumentów przytoczonych w punkcie 1 niniejszej decyzji. Powyższe uzasadnia fakt, że w obu przypadkach postanowienia regulaminu odpłatności są identyczne, jak również za identyczne można uznać procedury odwoławcze od decyzji Kanclerza. Ponadto w punkcie II 2 Decyzji Nr RKT-72/2004 organ antymonopolowy powołał się na podobieństwo zapisu stosowanego przez Uczelnię do klauzul uznanych przez Sąd za niedozwolone postanowienia umowne, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerami 27, 37, 46 i 52, które zostały wymienione w punkcie 1 niniejszej decyzji.

Zgodnie z powyższym, na mocy art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zmienia się punkt II 2 Decyzji Nr RKT-72/2004 w sposób opisany w sentencji niniejszej decyzji.

3). Na mocy art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów organ antymonopolowy zmienił Decyzję Nr RKT-72/2004 w punkcie IV, w którym określono środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W punkcie tym nie wymienia się obecnie zapisu § 11 *Regulaminu z 2004r.*, gdyż uznano, że posługiwanie się nim nie godzi w zbiorowe interesy konsumentów i Szkoła nie jest obecnie zobowiązana do zaniechania posługiwania się przedmiotową klauzulą.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Alicja Kral